

POZITYVAUS AUKLĖJIMO ĮGŪDŽIŲ LAVINIMO PROGRAMOS STEP VADOVŲ MOKYMŲ MODELIS

dr. Jolita Jonynienė

LSMU Sveikatos psichologijos katedros lektorė

STEP programos koordinatore

Pozityvaus auklėjimo konsultantų asociacijos prezidentė

Tėvų mokymo programų poreikis Lietuvoje

- Šiandien vis daugiau tėvų pripažįsta, kad turi nepakankamai žinių apie vaiko raidą, ją įtakojančius veiksnius ir stokoja pozityvaus, ugdančio bendravimo su vaiku įgūdžių.
- Šių laikų tėvams prieinami įvairūs informacijos, pagalbos šaltiniai: TV, radio laidos tėvų-vaikų santykių tema, knygos apie pozityvaus auklėjimo metodus, straipsniai mokslo ar populiariosios spaudos leidiniuose, specialistų ir draugų, giminaičių konsultacijos.
- Pastaraisiais metais Lietuvoje gausėja ir įvairaus turinio ir pobūdžio iniciatyvų pozityvaus auklėjimo srityje.
- Tėvų mokymo grupės išlieka viena populiariausių ir efektyviausių būdų lavinti auklėjimo įgūdžius.

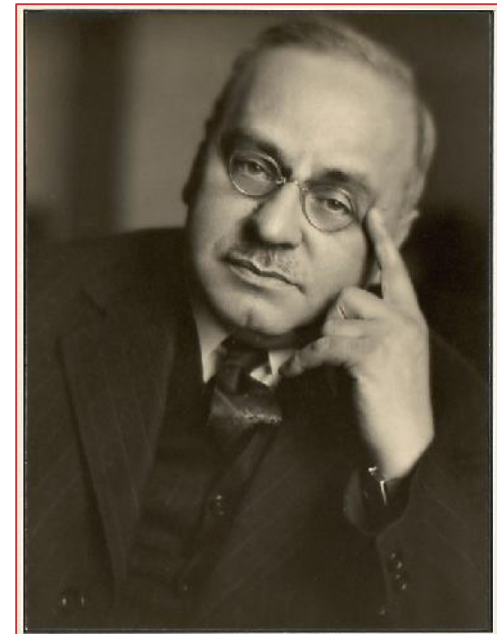
STEP programa: kas tai?

- **STEP** (angl. *Systematic Training for Effective Parenting*) – Sistemingas/struktūruotas efektyvaus auklėjimo įgūdžių lavinimas
- **Pirmas STEP leidimas:** 1976 m. JAV
Pakartotinis leidimas: 1997 m. JAV
- **autoriai:** dr. Don Dinkmeyer (Sr.),
dr. Gary D. McKay,
dr. Don Dinkmeyer (Jr.)
- **STEP pagrindas:** Rudolf Dreikurs, Vicki Soltz “Children: The Challenge” (1964 m.)
- **STEP teorinis pagrindas:** Individualiosios psichologijos idėjos

STEP programos idėjos

- Žmonės yra lygūs, ir nors jie gali skirtis savo amžiumi, visi jie yra verti žmogiškosios pagarbos.
- Elgesys yra tikslingas. Svarbiausias žmogaus – vaiko ir tėvo – gyvenimo tikslas – priklausyti.
- Būtent šeimoje formuojasi svarbiausi vaiko įsitikinimai.
- Šie įsitikinimai – vaiko asmenybės pagrindas; jį veikia įvairūs gyvenimo šeimoje veiksniai: gimimo eiliškumas, šeimos atmosfera, auklėjimo metodai.
- Remdamasis šiais įsitikinimais, vaikas formuoja savo asmenybės bruožus ir kuria tam tikrus elgesio modelius - gyvenimo stilių. Pagal susiformavusį gyvenimo stilių tenkinamas priklausymo (šeimai, bendraamžiams, kolegoms) poreikis.

STEP: tikslas ir uždaviniai

Tikslas - lavinti tėvų pozityvaus/ efektyvaus auklėjimo įgūdžius.

Uždaviniai:

- suteikti tėvams **žinių** apie vaiko netinkamo elgesio tikslus bei vaiko raidą įtakojančius veiksnius;
- stiprinti **demokratinį tėvų požiūrį** į bendravimą su vaiku;
- ugdyti **efektyvaus bendravimo įgūdžius** (tokius kaip vaiko netinkamo elgesio tikslo atpažinimas, drąsinimas, atspindintis klausymasis, "Aš" kalba, alternatyvų paieška sprendžiant problemas, natūralios ir loginės elgesio pasekmės, drausminimas pozityviais metodais ir t. t.);
- drąsinti tėvus efektyvaus auklėjimo įgūdžius **taikyti šeimoje**;
- puoselėti **tėvų pasitikėjimą** savimi – savo mintimis, idėjomis ir gebėjimais auklėti vaiką.

1. Įžanginis susitikimas: susipažinimas

2. Supraskite save ir savo vaiką

3. Supraskite įsitikinimus ir jausmus

4. Drąsinkite savo vaiką ir save

5. Klausykitės vaiko ir su juo kalbėkitės

6. Padėkite vaikui bendradarbiauti

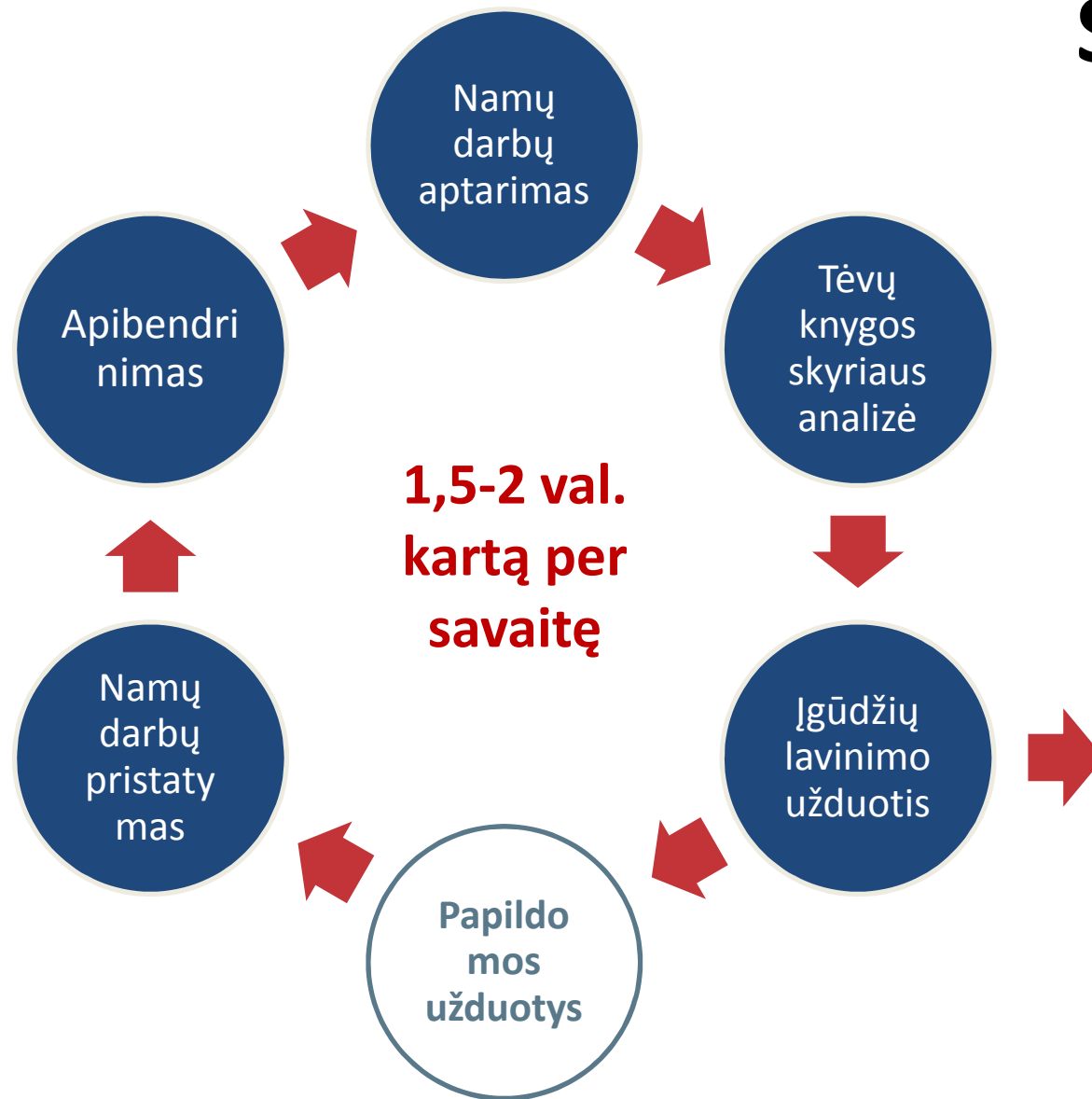
7. Drausminkite išmintingai

8. Pasirinkite tinkamą metodą

9. Baigiamasis susitikimas: apibendrinimas

STEP LT tėvų grupės susitikimai

STEP LT tėvų grupės susitikimas

- Diskusija mažesnėse grupelėse;
- Kasdienių bendravimo su vaiku situacijų analizė;
- Savęs pažinimo pratimai;
- Pozityvus bendravimo įgūdžių lavinimas „čia ir dabar“.

STEP programos vadovo vaidmuo ir funkcijos

- Sukomplektavus tėvų grupę, pasirūpinti, kad visi dalyviai turėtų STEP Tėvų knygą;
- Organizuoti tėvų grupės susitikimo veiklą pagal STEP programą, atliekant privalomas užduotis ir savarankiškai sprendžiant dėl papildomų;
- Koordinuoti veiklą taip, kad kiekvienas grupės dalyvis turėtų naudos;
- Atsakyti į grupės dalyvių organizacinius klausimus, o su auklėjimu susijusius klausimus nukreipti grupės diskusijai;
- Būti lygiaverčiu grupės nariu.

STEP programos vadovui svarbios žinios ir įgūdžiai

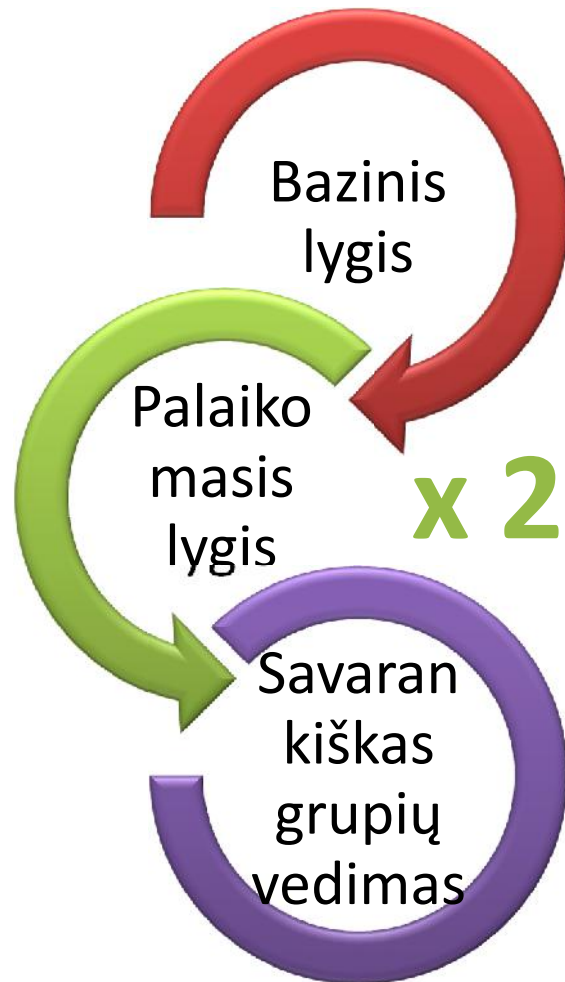
Vaiko raidos veiksniai
Gyvenimo stilius
Netinkamo elgesio tikslai
Drąsa būti netobulam
Įsitikinimų ir jausmų sąsaja ir pan.

Struktūruoti
Drąsinti bendrumą
Nukreipti klausimus
Apibendrinti,
sudėlioiant akcentus
ir pan.

STEP vadovų mokymų modelis

(Jonynienė, Kern, 2012)

- (1) suteikti žinių apie svarbiausias Individualiosios psichologijos idėjas, grupių dinamiką, STEP vadovo vaidmenį ir funkcijas, galimus iššūkius vedant grupę, pristatyti kiekvieną programos susitikimą;
- (2) ugdyti įgūdžius organizuoti STEP tėvų grupės susitikimus;
- (3) suteikti savalaikę pagalbą, palaikyti ir drąsinti programos įgyvendinimo metu.

- (1) tobulinti įgūdžius organizuoti STEP tėvų grupės susitikimus;
- (2) suteikti savalaikę pagalbą, palaikyti ir drąsinti programos įgyvendinimo metu.

Bazinis
lygis

1. Įžanginis: susipažinimas

2. Supraskite save ir savo vaiką

3. Supraskite įsitikinimus ir jausmus

4. Drąsinkite savo vaiką ir save

5. Klausykitės vaiko ir su juo kalbėkitės

6. Padėkite vaikui bendradarbiauti

7. Drausminkite išmintingai

8. Pasirinkite tinkamą metodą

9. Baigiamasis: apibendrinimas

1. STEP programos ir vadovų mokymų
pristatymas (2 val.)

2. Didysis mokymų susitikimas:
Adleriškos STEP programos idėjos
Grupių vedimo dėsningumai ir dinamika
STEP vadovo vaidmuo
Dalyvių pasipriešinimas ir darbas su juo
STEP tėvų grupės susitikimai (18 val.)

3. Vadovų grupės intervizija: 2-4
susitikimų aptarimas (3-4 val.)

4. Vadovų grupės intervizija: 5-6
susitikimų aptarimas (3-4 val.)

5. Vadovų grupės intervizija: 7-8
susitikimų aptarimas (3-4 val.)

1. Įžanginis: susipažinimas

2. Supraskite save ir savo vaiką

3. Supraskite įsitikinimus ir jausmus

4. Drąsinkite savo vaiką ir save

5. Klausykitės vaiko ir su juo kalbėkitės

6. Padėkite vaikui bendradarbiauti

7. Drausminkite išmintingai

8. Pasirinkite tinkamą metodą

9. Baigiamasis: apibendrinimas

1. Vadovų grupės intervizija: 2-4 susitikimų aptarimas (3-4 val.)

2. Vadovų grupės intervizija: 5-6 susitikimų aptarimas (3-4 val.)

3. Vadovų grupės intervizija: 7-8 susitikimų aptarimas (3-4 val.)

STEP vadovo ataskaita

Vadovo vardas, pavardė _____ Grupės vieta _____
Užsiėmimo Nr. _____
Užsiėmimo data _____ Pradžia _____ val. Trukmė _____ min.
Dalyvių skaičius _____
Iš jų: mamos _____ tėčiai _____ poros _____

Ataskaita rengiama už kiekvieną pravestą STEP tėvų grupės susitikimą, dirbant su pirmosiomis 3 tėvų grupėmis.

Mokymų vadovas iki sutarto laiko paruošia STEP programos vadovui individualų laišką-atsakymą, kuriame įvardina stipriąsias susitikimo puses ir tobulintinas vietas.

6. Papildoma veikla, įtraukta vadovo sprendimu

Užsiėmimo stiprybės:

Užsiėmimo iššūkiai:

Grupės dinamika:

Bendras vadovo atsiliepimas apie užsiėmimą:

STEP programos vadovai 2010-2013 m.

- 43 vadovai, dalyvavę bazinio ir palaikomojo lygių arba tik bazinio lygio mokymuose;
- iš jų 10 vadovų, savarankiškai įgyvendinančių STEP programą;
- + 8 vadovai, šiuo metu dalyvaujantys bazinio lygio mokymuose ir organizuojantys pirmosios STEP tėvų grupės susitikimus.

2010 m. rudenį -2013 m. pavasarį STEP programą sėkmingai baigė apie 800 tėvų.

Šiuo metu (spalio-gruodžio mėn.) dalyvauja apie 170 dalyvių.

STEP programos vadovų mokymų modelio stipriosios pusės ir iššūkiai

- Supažindinama su svarbiausiomis STEP programos idėjomis ir grupių organizavimo dėsningumais;
- Lavinami kokybiško STEP programos įgyvendinimo įgūdžiai;
- Ataskaitų rengimas skatina vadovą analizuoti grupės procesus ir savo kaip vadovo sprendimus, siekti tobulėti;
- Intervizijos atlieka palaikymo, savalaikės pagalbos funkcijas, leidžia patenkinti priklausymo poreikį;
- Darbas vadovų komandoje drąsina dalintis atrasta ar sukurta metodine medžiaga;
- Mokymų modelis palankus tiek didžiųjų, tiek mažesniųjų Lietuvos miestų vadovams.

- Dalyvavimas tokio modelio mokymuose įpareigoja laikytis komandos sutartų laiko ribojimų;
- Ataskaitos rengimas yra imlus laikui;
- Mokymų susitikimai dažniausiai vyksta savaitgaliais, kad juose galėtų dalyvauti mažesniųjų miestų vadovai.

Sisteminis efektyvaus auklėjimo įgūdžių lavinimas

POZITYVAUS AUKLĖJIMO ĮGŪDŽIŲ LAVINIMO PROGRAMOS STEP VADOVŲ MOKYMŲ MODELIS

Ačiū už dėmesį!